

Exposició: **ULLS DE MAR**
IVAM Institut Valencia d' Art Modern
18 maig – 8 juliol 2007

Organitzada per: Fundación Arte Viva
IVAM Institut Valencia d' Art Modern

Comissari: Rafael Sierra

.....

L'exposició està formada per un conjunt de 19 obres creades expressament per a esta exhibició per 14 artistes contemporanis: Kcho, dEmo, Paul Schütze, Marina Núñez, Adriana Varejão, José Manuel Ballester, Martín Chirino, Miquel Navarro, Carmen Calvo, Bernardí Roig, Jorge Pineda, Eugenio Ampudia, Alberto Corazón i Esther Pizarro. En les seues obres aborden el *corpus* conceptual i la imatgeria característica de l'esport marítim i els seus artefactes: l'aigua, la velocitat, la precisió, el treball en equip, etc. Les obres s'exhibixen en diversos espais, com la façana de l'edifici, l'esplanada davant del museu, el vestíbul d'entrada i la galeria 8. Davant de l'escenari esportiu que oferix un dels esdeveniments esportius més rellevants, la Copa de l'Amèrica (America's Cup), l'IVAM i la Fundación Arte Viva han coproduït esta exposició en què cada un dels artistes contemporanis seleccionats mostra la seua estètica personal i el seu interès artístic cap a l'univers marí, amb la creació d'este conjunt d'obres que exploren l'univers icònic que el mar ha oferit al llarg dels segles a l'imaginari artístic dels hòmens.

Amb motiu de la mostra s'ha editat un catàleg amb un text del comissari Rafael Sierra, en què oferix el marc teòric a la selecció d'obres, i textos de la presidenta de la Fundación Arte Viva, Francis Reynolds, la directora de l'IVAM, Consuelo Císcar, i unes ressenyes sobre els artistes realitzades per Laura Revuelta.

José Manuel Ballester. Nascut el 1960 a Madrid, Manuel Ballester es va llicenciar en belles arts l'any 1984, i des de llavors ha sigut recompensat amb diversos guardons i beques. Així

mateix, ha participat en exposicions per tot el món, entre les quals cal esmentar les diverses edicions de la fira internacional *ARCO*. Artista, pintor i fotògraf, desenrotlla la seua obra des de la mirada posada en espais deshabitats i altres vegades en espais mòbils, en els quals sembla voler parar el temps en la construcció d'un espai de perspectives metafísiques o d'índole industrial. Trobar la poesia i la bellesa en la nova arquitectura deshumanitzada del segle XXI és el *leitmotiv* dels treballs que el fotògraf i pintor José Manuel Ballester presentarà en esta exposició.

Kcho (Alexis Leyva) (Isla de la Juventud, Cuba, 1970). Kcho és l'artista cubà més reconegut internacionalment des de Wilfredo Lam. Es va graduar a l'Escuela Nacional de Artes Plásticas de l'Havana. Ha guanyat diversos premis, entre els qual cal destacar el Premi UNESCO per a la promoció de les Arts (1995). S'han celebrat innumerables mostres de la seua obra, des de Galeria Shiseido de Tòquio (Japó) al Museo Reina Sofía de Madrid, passant pel Museum of Contemporary Art de Los Angeles (EUA). La seua carrera en els últims anys s'ha caracteritzat per una regressió imparable, on preval una constant metamorfosi de l'atreviment en comoditat, la cruesa testimonial en una opció perquè el trauma concloga en el gaudi col·lectiu davant de la descàrrega visual. Kcho personifica la temptativa d'abordar l'emigració il·legal des del seu angle més frustrant, on la fuga com a idea acaba per doblegar l'esperança de canviar la vida com a experiència. D'esta manera, l'aventura de llançar-se al mar a compte i risc de tants perills, es tradueix en la solució de recrear-la com el trànsit d'una imaginació febril.

Miquel Navarro (València, Espanya, 1945). Pintor, escultor i gravador espanyol, és considerat internacionalment com una de les veus més personals dins de l'escultura contemporània. L'obra de Miquel Navarro fixa uns principis constructors que l'emparenten amb la manifestació de la sacralitat de les formes.

Comença a pintar a finals dels anys seixanta dins de l'òrbita de l'expressionisme, però és en la dècada dels setanta quan es dedicarà a l'escultura, concebuda des d'un punt de vista constructivista en el més estricte sentit del terme, ja que construeix "ciutats" per mitjà de volums de formes bàsiques.

Adriana Varejão (Rio de Janeiro, Brasil, 1964). Les seues obres posen en relleu el grau de trencament i de contradicció que subjau a qualsevol mestissatge. En els seus treballs explora el caràcter híbrid de la cultura brasilera i incorpora referències d'espectre molt variat: figuratives, decoratives, teatrals, al·legòriques, biològiques... Esta reflexió sobre la seua cultura a partir del període colonial li servix al mateix temps per a crear una metàfora del món modern. Les seues obres es caracteritzen pel seu eminent caràcter "corporal" que en alguns casos es manifesta a través de la presència quasi aberrant de la carn. La seua narrativa, lluny de pertànyer a un temps o a un lloc concrets, es caracteritza pel seu caràcter de ruptura i discontinuïtat.

dEmo (Eladio de Mora) (Toledo, Espanya, 1960) unix en les seues escultures els llenguatges de la figuració, l'art pop o l'expressionisme, i és per això que empra com a font d'inspiració i de metàfora elements quotidians allunyats del món iconogràfic i transcendental. Un exercici d'"iconitzar allò domèstic". El principal senyal d'identitat del seu treball és la pròpia referencialitat i el senyal de complicitat al món de l'art, des de l'element, la iconografia i el discurs. Així mateix, les alteracions d'escala d'estos elements i la seua representació adopten funcions distintes a les que serien habituals (provocant estranyesa i curiositat en l'espectador); el sentit crític de l'obra i l'interés pel reclam en l'espai publicourbà, constitueixen altres de les característiques de la seua obra.

Alberto Corazón és conegut pel seu treball com a dissenyador. Ha sigut fundador i president de l'Asociación Española de Diseñadores Profesionales. El seu treball al llarg de quasi quaranta anys ha sigut reconegut, entre altres premis, amb el Premio Nacional de Diseño, o el Gold Medal Award de l'Arts Directors Club (Nova York). Però hi ha una altra faceta: la d'escultor i pintor, on descobrim un Alberto Corazón que fuig de la introspecció per a crear des de la lenta mirada cap a fora. Des de la primera exposició important d'este artista madrileny a la Galleria STEIN de Torí en 1967, la seua obra pictòrica i escultòrica ha passat a formar part de les col·leccions de museus internacionals del Japó, Alemanya o França.

Bernardí Roig naix a Palma de Mallorca el 1965. Bernardí és un dels creadors joves més interessants del panorama artístic espanyol. Les seues obres han recorregut museus internacionals com el Kunstmuseum Bonn (Alemanya) o el Kampa Museum de Praga. En la seua obra conflueixen les inspiracions diferents de Malévitx, Nicholson, Beuys... I coincidixen així mateix estructures abstractes i reminiscències de la figuració, inclús dosis d'hiperrealisme, en la realització de les seues escultures.

Esther Pizarro (Madrid 1967) és una escultora amb una llarga trajectòria artística centrada en l'estudi de les ciutats des de diverses perspectives i la seua relació amb els elements que les constitueixen i els seus habitants. La seua obra forma part de col·leccions com les del Ministeri d'Afers Exteriors, el Col·legi d'Espanya a París, The West Lake Park a Hangzhou (Xina), la Col·lecció Caja Madrid i l'Acadèmia d'Espanya a Roma.

Carmen Calvo va néixer a València el 1950. Va cursar estudis de publicitat i va ingressar a l'Escola d'Arts i Oficis i a l'Escola de Belles Arts de València. Des de mitjan els huitanta la seua obra s'orienta cap a la instal·lació i la intervenció sobre fotografia. Els principals museus espanyols d'art contemporani li han dedicat exposicions, com la important retrospectiva de l'IVAM l'any 1990 o la del Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía (Palacio de Velázquez) el 2003. Va participar en la *Biennial d'Art de Venècia* de 1997. La seua obra forma part de col·leccions com les de l'IVAM, el MACBA, el Museu Nacional Centro de Arte Reina Sofia, The Solomon R. Guggenheim Museum de Nova York o la Fundació Peter Stuyvesant d'Amsterdam.

Marina Núñez naix a Palència el 1966. Llicenciada en belles arts per la Universitat de Salamanca, doctora en belles arts de la Universitat de Castella-La Manxa i professora titular de pintura en la Facultat de Belles Arts de Pontevedra, Universitat de Vigo. La seua obra s'ha caracteritzat per la representació del cos femení com a crítica a la imatge d'esta en la cultura occidental. Ha realitzat exposicions individuals en galeries espanyoles com Buades, Alejandro Sales, Tomás March o Salvador Díaz, i estrangeres com OMR (Mèxic D.F.), Pascal Polar (Brussel·les), John Berggruen Gallery (San Francisco), Alessandro Seno (Milà) o Mimmo Scognamiglio (Nàpols). La seua obra figura en col·leccions de diverses institucions, entre les quals podem destacar el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, l'Artium de Vitòria, la Fundació "la Caixa" o el Centro de Arte de Salamanca.

Paul Schütze (Melbourne 1958) va desenrotllar la seua carrera en l'àmbit de la música electrònica, i va realitzar diversos viatges per Índia, Àfrica del nord i el Mediterrani. En el seu treball en el camp de la videoinstal·lació i la fotografia explora la relació entre l'arquitectura, el so i la memòria i el coneixement. La seua obra s'ha exposat en *Paris Observatory*, Galería Estiarte de Madrid i Alan Cristea Gallery de Londres.

Martí Chirino (Las Palmas de Gran Canaria 1925) es va iniciar en l'escultura de manera autodidacta. Va treballar la talla en fusta i l'argila abans de viatjar a Madrid per a estudiar belles arts a l'Escuela de San Fernando. Viatja a França, coneix l'obra de Julio González i comença a emprar el ferro després d'estades a Itàlia i Anglaterra, s'instal·la en les Illes Canàries, realitza una obra influïda per l'art africà i el surrealisme. El 1958 es va incorporar al grup El Paso. Emmarca la seua obra en una abstracció simbòlica sense elements narratius. Des de 1989 va dirigir el Centro Atlántico de Arte Moderno CAAM de Las Palmas de Gran Canaria. La seua obra està present en els museus i col·leccions més importants del món com Chase Manhattan Bank (Nova York), CAAM (Las Palmas de Gran Canaria), Museo de Arte Abstracto Español (Conca), David Bright Foundation (Los Angeles), Fundación Juan March (Madrid), Smithsonian Institution (Washington), IVAM (València), MoMA (Nova York) i MACBA (Barcelona).

Jorge Pineda (Barahona, República Dominicana, 1961) va estudiar arquitectura a Santo Domingo i va treballar la litografia a l'Atelier Bordas a París. Va presentar la seua primera exposició individual l'any 1985 a la Galerie d'Art Nouveau. Ha realitzat nombroses exposicions individuals i col·lectives a la República Dominicana, el Perú, França, Espanya, Puerto Rico, Alemanya i els Estats Units. La seua obra està en les col·leccions de l'IVAM de València i el MUSAC de Lleó.

Eugenio Ampudia (Melgar, Valladolid, 1958) es va formar artísticament a l'escola del pintor Alejandro Cañada i a l'Escuela de Artes y Oficios de Saragossa. Al llarg de la seua carrera ha sigut pintor, escultor, comissari d'exposicions, col·laborador en diferents mitjans de comunicació, ha realitzat obres d'art electrònic, art digital, vídeo, *performances* i intervencions i ha dirigit tallers i seminaris. Ha participat en la *Biennial de Singapur*, en la de Caracas i actualment en la de València, i la seua obra s'ha exposat a l'Artium de Vitòria, al Museo Pablo Serrano de Saragossa o al Project Room Art Cologne a Alemanya.

La **Fundación Arte Viva** és una organització privada i independent sense ànim de lucre al servei de la societat. Fundada l'any 1997, Arte Viva està present a l'Argentina, el Brasil i Espanya, i la seua missió és acostar l'art i l'educació a tots els sectors socials, i en particular als menys afavorits, a través de projectes pedagògics i culturals innovadors.

Les àrees d'actuació d'Arte Viva són l'educació, l'art i el patrimoni històric i compta amb una àmplia experiència nacional i internacional en la producció d'exposicions i programes culturals. La metodologia d'Arte Viva es recolza, entre altres, en la metodologia del pensament visual per a implementar els seus programes didàctics i expositius. Esta forma pedagògica va ser creada pel Departament d'Educació del Museu d'Art Modern de Nova York (MoMA) i ha sigut adaptada a les necessitats socials i curriculars de la comunitat escolar del nostre país.